

Røssåga / Toven reinbeitedistrikt v/ Helge Anti
Bryggfjelldal
8646 KØRGEN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Charlotte Holmstad Arnesen, 75 54 78 20

Tillatelse til skadefelling av gaupe i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt i Leirfjord og Hemnes kommuner

Statsforvalteren i Nordland viser til telefonsamtale den 28. januar 2021 fra Røssåga/Toven RBD v/ Helge Anti angående skadefelling av gaupe i deler av distriktet.

Statsforvalteren innvilget søknaden om skadefelling fra Røssåga/Toven RBD den 28. januar kl. 12:20. Vedtaket ble formidlet per e-post til reinbeitedistriktet, kommunene og fellingsleder. Dette brevet må ansees som et formelt vedtaksbrev av gitt tillatelse.

Vedtak

- Statsforvalteren i Nordland gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9, tillatelse til skadefelling av én (1) gaupe i deler av Leirfjord og Hemnes kommuner innenfor nærmere angitte vilkår.*
- For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Statsforvalteren fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe. Dispensasjonen gjelder innenfor fastsatt fellingsområde og fastsatt fellingsperiode. Dispensasjonen gjelder for inntil tre (3) snøskutere, inkludert evt. snøskutere som brukes av reindriftsutøvere som er med på fellingslaget og som deltar i fellingsforsøket.*

Vilkår

- Fellingstillatelsen gjelder fra og med 28. januar 2021 til og med 1. februar 2021. Opprinnelig dato for fellingstillatelsen var som følgende; fra og med 28. januar til og med 07. februar. Det ble den 1. februar skutt en gaupe på kvotejakt i jaktområdet Vefsn, Grane og Hattfjelldal. Denne gaupa ble felt ganske nært skadeområdet i Leirfjord, og det kan være det dyret som nylig tok rein der. Vi finner det derfor riktig at denne fellingstillatelsen nå utgår.
- Tillatt området for felling er fastlandsdelen av Leirfjord kommune og den delen av Hemnes kommune som ligger vest for Elsfjorden/Skarpsundet.

3. Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadevoldende individ og til områder hvor det nylig er dokumentert skader.
4. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaue være iverksatt.
5. Rapportering:
 - a. Fellingsleder skal gi en kort statusrapport minimum annethvert døgn på SMS til vakttelefon 47829091. Melding skal inneholde kort oppsummering av aktivitet i fellingslaget, informasjon om evt. observasjoner av gaupe og evt. funn av nye kadaver. Dersom fellingsforsøket innstilles over flere dager, er det ikke nødvendig å sende SMS-rapporter før forsøk evt. starter opp igjen.
 - b. Elektronisk sluttrapport skal leveres av fellingsleder senest innen tre uker etter endt fellingsforsøk. Mer informasjon om dette skal sendes til fellingsleder. Fellingsleder kan delegere rapporteringsansvaret til en annen person på fellingslaget.
6. Røssåga/Toven reinbeitedistrikt v/ Helge Anti er ansvarlig for fellingsforsøket og oppnevner deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Statsforvalteren før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget, må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret.
7. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
8. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren på telefon 47829091. Den som feller dyr skal kunne fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materialet, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Statsforvalteren.
9. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Statsforvalteren og nærmeste politimyndighet. Statsforvalteren avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
10. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltloven § 35.
11. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no) under instruks.
12. Statsforvalteren i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Grunnlaget for avgjørelsen – skadefellingstillatelse

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet vedtok den 29. mai 2020 en kvote på fire (4) betinga fellingstillatelse for gaupe i Nordland i perioden 1. juni til 15. februar 2021. Kvota er til akutte skadesituasjoner på tamrein forårsaket av gaupe, samt tilfeller det oppstår akutte gaupeskadene på sau. Ved tidspunkt for iverksetting av denne fellingstillatelsen er det per 28. januar 2021 tilgjengelig to (2) dyr.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Region 7 (Nordland) skal ha 10 årlige ynglinger av gaupe jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav g. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland, jf. § 6.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for gaupe:

- 2.2.2. (...) Vedtatte regionale bestandsmål for gaupe skal oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.2.3. Prioriterte beiteområder: (...) Innenfor byrdefordelingsområde for gaupe er både beitedyr og gaupe prioritert.
- 2.2.5. Suedrift, tamreindrift og andre produksjoner basert på utmarksbeite i byrdefordelingsområdet for gaupe må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Tapsforebyggende tiltak skal prioriteres til beitebrukere innenfor byrdefordelingsområdet ut fra skadeomfang, skadepotensialet og muligheter for tilpasning.
- 2.4.1 Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.4.2 Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.
- 2.4.3 Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gauper per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenheng: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det ikke tar lengre tid før bestandsmålene nås.
- 2.4.4 Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein.

Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.

2.4.5 Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.

2.4.6 Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensialet; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.

Søknader om skadefelling behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanene for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- a) Området betydning som beitemark,
- b) Skadenes omfang og utvikling,
- c) Potensialet for fremtidige skader,
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Statsforvalterens vurdering

Reineiere i Røssåga/Toven RBD melder om stor aktivitet av gaupe i vinterbeiteområdene i Leirfjord. Inneværende vinter er det registrert 3 reinkadaver i Rovbase i områder hvor distriktet har rein på vinterbeite. Alle de tre kadavrene er påvist drept av gaupe i perioden 23-27. januar. Gaupetapene er registrert i områdene Toven og Breiland i Leirfjord kommune. Miljødirektoratet har åpnet for kvotejakt i Nordland denne vinteren, men det er ikke åpnet for kvotejakt i Leirfjord og Hemnes kommuner.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Statsforvalteren viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om gaupas bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. For første gang på flere år har bestandsmålet for gaupe i Nordland blitt nådd, og vinteren 2019/2020 ble det registrert 11 familiegrupper i fylket, jf. *NINA rapport 1846 Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020*. Inneværende vinter er det innenfor Røssåga/Toven RBD påvist spor etter familiegruppe ved Elsfjord i Vefsn kommune. Det er også påvist gaupeaktivitet i form av spor i de områdene hvor kadavrene er registrert. Her er det ikke påvist spor som peker mot en familiegruppe, og det er derfor grunn til å tro at det er snakk om et enkeltindivid.

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht. prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som byrdefordelingsområdet for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe.

Etter naturmangfoldloven § 18 andre ledd fremgår det at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav b) bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vurderingen av dette beror på flere forhold, bl.a. ut fra hvilken grense (kvote) som er satt for uttaket og hvilke andre trusselfaktorer bestanden er utsatt for. Vi legger til grunn Miljødirektoratets ramme for skadefelling av gaupe, og at skadefelling innenfor denne rammen ikke vil sette gaupebestandens overlevelse i fare. Vi viser også til at dyr felt på skadefelling vil bli belastet kvote for jakt på gaupe i Nordland. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Det er siden 2011 registrert avgang på 7 gauper i Rovbase innenfor reinbeitedistrikt Røssåga/Toven. I områdene vest for Drevjadalføret er siste registrerte avgang av gaupe i 2011, da to gauper ble skutt på kvotejakt. «Føre-var prinsippet» i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Statsforvalterens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

To siidaandeler i distriktet har rein på vinterbeite i områdene hvor kadavrene er registrert. Statsforvalteren legger til grunn at området har stor betydning som beitemark og kalvingsland, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a.

Statsforvalteren legger vekt på at det er påvist flere rein drept av gaupe i området over en tidsperiode på en uke og det er et betydelig potensial for ytterligere tap siden det er stort antall rein på vinterbeite i de aktuelle områdene, jf. jf. § 9 annet ledd bokstavene b og c.

Ved vurdering av skadefelling skal det også legges vekt på muligheten for å gjennomføre andre forebyggende tiltak, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Reineierne har opplyst at de på grunn av beiteforholdene i år vil være på vinterbeite på fastlandet og ikke flytte reinen til øyer i distriktet. De har intensivert tilsynet i området, og vi vurderer at det ikke foreligger andre aktuelle taksforebyggende tiltak som i tilstrekkelig grad kan forventes å forebygge ytterligere tap til gaupe.

Ut fra hensynet til beitedyr, området betydning som beitemark og skadenes omfang og utvikling, anser Statsforvalteren at det er grunnlag for å iverksette fellingsforsøk på skadevoldende gaupe i området.

Konklusjon

Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader, vurderer Statsforvalteren at det er riktig å tillate skadefelling av en gaupe innenfor et nærmere avgrenset området og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Røssåga/Toven RBD får ansvaret for å lede og gjennomføre fellingsforsøket.

Motorferdsel i forbindelse med skadefellingsforsøket

Statsforvalteren kan ved vedtak om skadefelling av rovvilt i medhold av rovviltforskriften § 9 sette til side de reglene som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder.

Viltloven § 21 forbyr bruk av motorkjøretøy til blant annet lokalisering av vilt. Effektiv sporing i fellingsområdet er viktig for å øke sjansene for å lykkes med fellingsforsøket, og for å øke sjansene for å felle det skadegjørende individet. For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Statsforvalteren fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter

gaupe. Dispensasjonen gjelder for inntil tre (3) snøskutere, inkludert evt. snøskutere som brukes av reindriftsutøvere som er med på fellingslaget og som deltar i fellingsforsøket.

Forfølgelse og avledning av viltets oppmerksomhet med snøskuter er ikke tillatt, og det er heller ikke lov å felle vilt fra snøskuter. Våpen skal være forsvarlig nedpakket under kjøring, jf. § 22-8 i våpenforskriften.

Dersom det skal brukes motorkjøretøy i utmark, er det også nødvendig med kommunens tillatelse etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (motorferdselforskriften). Slik tillatelse kan kommunen gi i medhold av motorferdselforskriften § 6.

Det er lite snø i deler av fellingsområdet. Ved evt. bruk av snøskuter minner vi derfor om at det i motorferdselregelverket er en generell aktsomhetsplikt om at all motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljøet og mennesker.

Vi gjør oppmerksom på at den enkelte grunneier har anledning til å nekte kjøring selv om det er innhentet dispensasjon fra kommunen og selv om Statsforvalteren har åpnet for bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor.

Økonomiske rammer for fellingstillatelsen

Vi gir en ramme på inntil kr 15 000,- til dekking av direkte og dokumenterte kostnader, jf. forskriften § 9. Dette gjelder for eksempel kjøreutgifter for bil, snøskuter, båt, nødvendige overnatting etc.

Det gis ikke rammer for godtgjøring/lønn til jegere.

De økonomiske rammene er absolutt.

Bruk av hund

Hund kan være et nyttig hjelpemiddel både under fellingsforsøket og i forbindelse med evt. ettersøk. Statsforvalteren viser til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/jaging av beitedyr.

Saksopplysning

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev. En eventuell klage skal angi det vedtaket det klages over og den eller de endringene som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Statsforvalteren i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Charlotte Holmstad Arnesen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi per e-post:

Foreningen Våre Rovdyr

Mattilsynet

Miljødirektoratet

Nordland bonde- og småbrukarlag

Nordland Bondelag

Nordland politidistrikt

Nordland Reindriftssamers Fylkeslag

Nordland Sau og Geit

Norges Naturvernforbund – Nordland

Rovviltnemnda i Nordland

Statens naturoppsyn

Røssåga/Toven reinbeitedistrikt

Leirfjord kommune

Hemnes kommune